

Мирова угода у провадженні у справі про банкрутство

Вербіцька М.В.

к.ю.н., доц., доц кафедри правового регулювання

економіки і правознавства.

Малиш Х.Я.

студентка V курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Актуальність теми дослідження обумовлена не тільки зростанням інтересу теоретиків до неї, але і тим, що в сучасний період кількість випадків завершення проваджень у справі про банкрутство укладенням мирової угоди є доволі значною та має тенденції до зростання. Але процес ускладнюється нечіткістю та неузгодженістю окремих важливих питань, спірністю окремих тверджень. Тому науковий аналіз проблем, що стосуються укладення та реалізації мирової угоди набуває особливої значущості, а його результати можуть сприяти пошуку оптимальних концептуальних основ подальшого удосконалення вітчизняного законодавства про банкрутство.

У науковій літературі існує велика кількість праць, які присвячені проблемі мирової угоди. Вона є об'єктом дослідження таких науковців, як З. Будицький, С. Заболотній, В. Радзивілюк, Д. Соболев, Т. Шевченко, та ін. А в банкрутстві дану тему досліджували Р. Афанасьєв, О. Бірюков, В. Джунь, В. Малига, Б. Поляков, М. Тітов. На монографічному рівні дану тему у своїй монографії «Мирова угода у провадженні справи про банкрутство» досліджувала Сгара Е.В.

Отже, одним із способів відновлення платоспроможності боржника є мирова угода. Відповідно до ст.77 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» мировою угодою є домовленість між боржником і кредиторами стосовно відстрочки та / або

розстрочки, а також прощення (списання) кредиторами боргів боржника, яка оформляється шляхом укладення угоди між сторонами.

У дореволюційний період під мировою угодою розуміли договір про усунення спірності правовідношення шляхом взаємних поступок; договір в силу якого контрагенти зобов'язуються до взаємних прав та обов'язків або угоду метою якої є усунення, за допомогою взаємних поступок сторін, невизначеності якого-небудь права чи сумнівів у його здійсненності [3,110].

Найважливішою рисою сучасної мирової угоди є врегулювання фінансових відносин між боржником і кредиторами.

Укладення мирової угоди в банкрутстві як засіб оперативного вирішення проблем, що стали предметом розгляду в суді, зберігає на ринку неспроможного суб'єкта підприємницької діяльності, який здатен відновити своє функціонування. Вимоги кредиторів, як правило, погашаються хоча б частково. Нагадаємо, що за свідченням судової практики, ліквідація є найгіршою формою врегулювання проблем заборгованості [6,202].

Таким чином, значення мирової угоди полягає в тому, що вона є механізмом фінансового оздоровлення фінансово неспроможних підприємств. Умови прощення та/або розстрочення чи відстрочення боргів, які можуть бути прописані в угоді, приводять до пошуку компромісу між кредиторами та боржником. А домовленість між сторонами у справі про банкрутство, в свою чергу, сприяє розвитку ринкових відносин та уникненню ліквідації підприємства-боржника [2,59]. Основу мирової угоди складає домовленість між боржником та кредиторами, головними умовами якої є умови про відстрочку або розстрочку виконання зобов'язань боржником, припинення або зменшення зобов'язань боржника, інші засоби врегулювання боргів.

Правове регулювання умов укладення мирової угоди, схвалення та її розгляд передбачені Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». 19 червня 2013 року наказом Міністерства юстиції України № 1223/5 затверджено типову форму мирової угоди у справі про банкрутство. Цією типовою формою передбачено вимоги

щодо розроблення мирової угоди боржника. Дані вимоги містять опис методики заповнення розділів мирової угоди.

Зміст мирової угоди складають:

- обов'язкові положення: про розміри, порядок і строки виконання зобов'язань боржника; про відстрочку чи розстрочку або прощення (списання) боргів чи їх частини;
- факультативні положення: про виконання зобов'язань боржника третіми особами; про обмін вимог кредиторів на акції боржника; про задоволення вимог кредиторів іншими способами, що не суперечать закону.

Виходячи з вище описаних ознак і змісту мирової угоди можна резюмувати, що поняття «мирова угода» має два основних значення:

1 - назва судової процедури, у межах якої відбувається врегулювання розбіжностей між кредитором і боржником;

2 - результат даної процедури у вигляді самої угоди як документа, який фіксує домовленості сторін, насамперед щодо уступок з боку кредиторів.

Згідно ч. 2 ст. 77 Закону мирова угода може бути укладена на будь-якій стадії провадження справи про банкрутство [4]. Проте, практика Вищого господарського суду України показує, що судді не в повному обсязі погоджуються із законодавцем в цьому питанні.

Так, в Постанові Вищого господарського суду України від 16.03.2005 року у справі № Б-25/12-04 встановлено, що мирова угода може бути укладена тільки щодо вимог, які включені до реєстру вимог кредиторів.

Отже, з практики Вищого господарського суду України щодо укладення мирової угоди, вбачається, що в процедурі розпорядження майном мирова угода укладається та затверджується на завершальному етапі: коли суд визнає вимоги кредиторів і затвердить реєстр вимог; коли кредитори проведуть перші загальні збори і виберуть комітет кредиторів.

Ми погоджуємось із цим, оскільки в іншому випадку конкурсні кредитори, які ще не звернулися із вимогами до господарського суду не можуть захистити свої інтереси.

Найбільшу цінність мирова угода у провадженні у справах про банкрутство має при слугуванні засобом отримання грошових коштів шляхом використання цивільно-правових механізмів погашення заборгованості. За допомогою таких механізмів є можливість відновити функціонування боржника, а кредитору дає можливість, хоч і часткового і тривалого у часі, але задоволення своїх вимог [5,58].

Отже, мирова угода – це договір між боржником і кредитором (кредиторами), який може бути укладений як на будь – якій стадії провадження у справі про банкрутство, так і після визнання боржника банкрутом, з метою поліпшення фінансово-економічного становища боржника та для задоволення вимог кредиторів.

Інститут мирової угоди, як одна із реабілітаційних процедур, спрямований на відновлення платоспроможності боржника, поліпшення майнового становища та задоволення вимог кредиторів без його ліквідації.

Список використаних джерел:

1. Будько З.М. Мирова угода у справі про банкрутство – правовий спосіб захисту суб'єктів підприємницької діяльності / З.М.Будько, Т.А.Шевченко // Влада.Людина.Закон. – 2011. – №2. – С.26 – 33
2. Гордієнко М. Мирова угода в процедурі банкрутства як спосіб уникнути ліквідації підприємства боржника / М.Гордієнко // Юридична Газета. – 2009. - №5. - С.58-61
3. Згама А.О. Деякі аспекти укладення мирової угоди у господарському процесі / А.О.Згама // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2013. - №5. – С.110-113
4. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 30 червня 1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
5. Радзивілюк В. Мирова угода у провадженні у справі про банкрутство: проблеми правового регулювання. / В.Радзивілюк // Вісник Київського національного університету ім.Т.Шевченка. – 2007. - №77-78. – С.66-68

6. Соболев Д. Інституційне забезпечення інституту банкрутства / Д.Соболев
// Збірник наукових праць: Дослідження Міжнародної економіки. – 2011.
- №4. – С.194-207